

NAČRT ŠOLSKIH POTI

Ljubljana, maj 2018

Mentorja:

Mitar Pavlovič

Emilijan Grgić

Ravnatelj:

Franci Hočevar

KAZALO

1. UVOD	3
2. ZAKONSKE PODLAGE	4
3. SPLOŠNE INFORMACIJE IN ŠOLSKI OKOLIŠ	5
4. NAČRTOVANJE ŠOLSKIH POTI	8
5. ANALIZA STANJA ŠOLSKIH POTI IN PROMETNE VARNOSTI	9
6. PRAVILNO IN ODGOVORNO RAVNANJE ŠOLARJEV V CESTNEM PROMETU	10
6. 1. Odsevnik in rumena rutica	10
6. 2. Varovanje otrok	10
6. 3. Odgovorno ravnanje šolarja kot pešca	11
6. 4. Odgovorno ravnanje šolarja kot kolesarja	12
6. 5. Odgovorno ravnanje šolarja kot potnika oz. vozača	13
6. 6. Odgovorno ravnanje šolarja, ki se vozi s šolskim avtobusom ali kombijem	13
6.7. Organizacija avtobusnih prevozov med izleti	14
7. AKTIVNOSTI NA ŠOLI NA PODROČJU VARNOSTI UČENCEV V CESTNEM PROMETU	14
8. OSNOVNA IZHODIŠČA IN KRITERIJI ZA VARNEJŠE ŠOLSKE POTI	15
8.1 Osnovna izhodišča za vzpostavitev šolske poti	15
8.2 Kriteriji za šolske poti	16
9. GRAFIČNI PRIKAZ ŠOLSKIH POTI IN ZEMLJEVIDA ŠOLSKEGA OKOLIŠA	18
10. GRAFIČNI PRIKAZ POTENCIALNO NEVARNIH TOČK V ŠOLSKEM OKOLIŠU	24
11. LITERATURA	41

1. UVOD

NAČRT ŠOLSKIH POTI OŠ Spodnja Šiška je izdelan z namenom, da se otrokom zagotovi čim večja varnost:

- ✓ na prometnih površinah ob prihodu v šolo in prav tako pri odhodu iz šole,
- ✓ pri opravljanju dejavnosti med poukom (prijod na igrišče, odhod iz igrišča, pouk na prostem...),
- ✓ v času podaljšanega bivanja,
- ✓ v času varstva vozačev,
- ✓ ob ekskurzijah, izletih,
- ✓ pri drugih prireditvah šole.

Skrb za varnost v prometu ni stvar posameznika ali šole, je obveza celotne družbe, tako z vidika same varnosti pri vključevanju v promet v vsakdanjem življenju kot tudi z vidika družbene samozaščite. Namen načrta je prikazati najvarnejšo pot v šolo in iz nje, povečati varnost v prometu, izpostaviti probleme na sami poti, seznanjati z zdravim in varnim načinom mobilnosti.

Šola je pobudnik dejavnosti, za uspeh pa je potrebno sodelovanje zunanjih ustanov. S sodelovanjem je potrebno:

- ✓ oceniti prometno varnost,
- ✓ zaščititi najranljivejše udeležence v prometu (šolarji - pešci, kolesarji),
- ✓ izdelati prometno varnostni načrt,
- ✓ izvajati prometno varnostni načrt.

Cilji teh prizadevanj so:

- ✓ povečanje varnosti in zaščita ranljivejših udeležencev v cestnem prometu (šolarji- predvsem v vlogi pešcev in kolesarjev,
- ✓ nič mrtvih in hudo telesno poškodovanih otrok na šolskih poteh,
- ✓ poznavanje prometnih situacij pri prihodu v šolo in odhodu iz nje,
- ✓ vzgajanje otrok za pravilno ravnanje v prometu,
- ✓ opozarjanje in osveščanje otrok in staršev za izbiro varnejših poti otrok v šolo,
- ✓ iskanje in določanje varnejših poti v šolo,
- ✓ predlaganje varnejših poti v šolo in iz nje,
- ✓ poznavanje cestno prometnih predpisov.
- ✓ varnejša cestna infrastruktura in odprava nevarnih mest na šolskih poteh

Pogoji za uspešno uresničitev ciljev so:

- ✓ poznavanje šolskega okoliša,
- ✓ značilnosti in posebnosti prometnih površin,
- ✓ gostota prometa,
- ✓ poznavanje prometnih označb in signalizacije na prometnih površinah,
- ✓ poznavanje prometnih predpisov,

- ✓ sodelovanje otrok, staršev, učiteljev, vzgojiteljev, zunanjih inštitucij (Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, policija...),
- ✓ izobraževanja iz področja prometne varnosti.

2. ZAKONSKE PODLAGE

Načrt varnih šolskih poti je izdelan na osnovi naslednjih določil:

- **Resolucije Nacionalnega programa varnosti cestnega prometa 2013-2022 in Obdobnega načrta za obdobje 2015-2016** (področje šolskih poti- varnost otrok in začetek šolskega leta ter ukrepi za večjo varnost cestnega prometa v letih 2015 in 2016);
- **Zakona o osnovni šoli** (ZOsn- UPB3, Uradni list RS, št. 81/2006, z vsemi spremembami): 56. člen (brezplačni prevoz, vloga SPV), 60. d člen (vzgojni načrt šole) in 60. e člen (pravila šolskega reda);
- **Zakona o cestah** (ZCes-1, Uradni list RS, št. 109/2010, z vsemi spremembami): 100. člen (prometna ureditev na občinskih cestah, ukrepi umirjanja prometa za varnost otrok, 20. in 77. člen (prometna signalizacija in prometna oprema), 21. člen (naprave in ukrepi za umirjanje prometa), 35. člen (avtobusna postajališča), v kontekstu strokovne presoje varnosti cest (na drugih javnih cestah) poglavje varnostne zahteve za cestno infrastrukturo (85. -94. člen);
- **Pravilnika o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah** (Uradni list RS, št. 99/2015 z dne 21.12.2015- znak šolska pot postavljen skladno z načrtom šolskih poti, opredeljena tudi ostala področna prometna signalizacija in prometna oprema za območja šol);
- **Tehnične specifikacije in tehnične smernice za javne ceste** (konkretno TSC 02.401:2010- dodatne označbe šolskih prehodov, TSC 03.341:2011- krožna križišča, TSC 03.800:2009- naprave in ukrepi za umirjanje prometa, TSC 02.203:2009- naprave in ukrepi za umirjanje prometa v nivojskih nesemaforiziranih križiščih, TSC 02.210:2010- varnostne ograje);
- **Zakona o pravilih cestnega prometa** (ZPrCP, Uradni list RS, št. 109/2010, z vsemi spremembami): 3. člen (skupina otrok), 7. člen (odgovornost staršev), 87. člen (varstvo otrok, spremstvo skupin, varovanje na prehodih), 88. člen (prevoz oseb), 90. člen (prevoz skupine otrok, spremljevalec- opredeljen tudi s Pravilnikom o spremljevalcih pri prevozu skupin otrok-(Uradni list RS, št. 42/09).) in 91. člen (vstopanje in izstopanje potnikov, ravnanje voznikov);
- **Zakona o voznikih** (ZVoz, Uradni list RS, št. 109/2010, z vsemi spremembami): 49. člen (pogoji za vožnjo koles), 85. člen (odgovornost staršev);

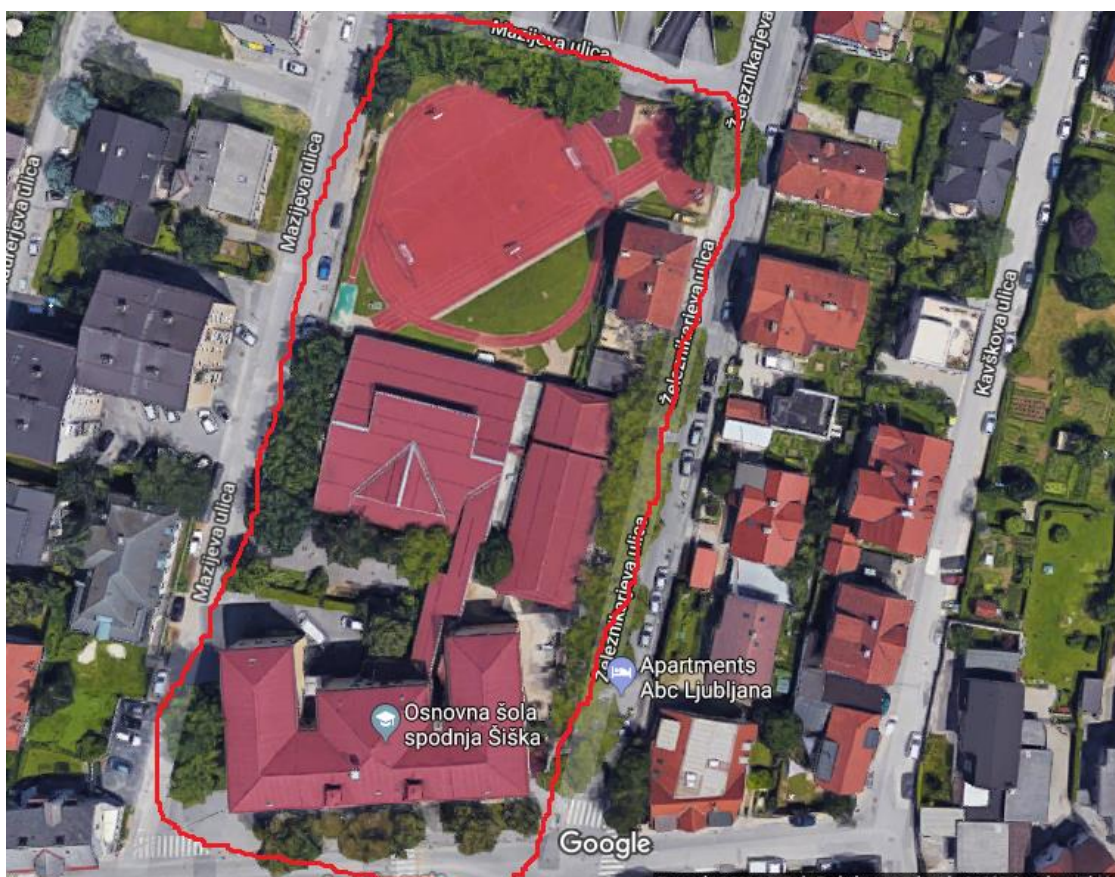
- **Zakona o motornih vozilih** (ZMV – Uradni list RS, št.106/2010 in 48/2011, z vsemi spremembami): 45. člen (vozila za prevoz skupin otrok, tehnične zahteve za vozila predpiše minister- Pravilnik o delih in opremi vozil (Uradni list RS, št. 23/09) med drugim opredeljuje pogoje za vozila, s katerimi se prevažajo skupine otrok);
- **Operativnega izvedbenega akta okrožnica MŠŠ z dne 5.11.1996**- kriteriji za ugotavljanje ogroženosti učencev na poti v šolo.

3. SPLOŠNE INFORMACIJE IN ŠOLSKI OKOLIŠ

V šolskem letu 2017/2018 je v OŠ Spodnja Šiška vpisanih 364 učencev. Večina otrok pride v šolo peš, nekaj jih pripeljejo starši z avtomobili. Vozačev s šolskim avtobusom ni.

ŠOLSKI PROSTOR

Šolski prostor zajema šolsko stavbo, šolsko igrišče z igrali in športna površina, ki obsega atletski stadion in nogometno igrišče. Površina šolskega zemljišča je prikazana na spodnji fotografiji .

Fotografija 1: Šolski prostor OŠ Spodnja Šiška.

ŠOLSKI OKOLIŠ

ALEŠOVČEVA ULICA 4 6 7 8 10 11 12A 12 14A 14 15 16 17 18A 18B 18C 18 19 20 21 22 23A 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35A 35 36 37A 37 38A 38 39 40 41 42 44A 44 46 48 50 74 82 84 86

ALJAŽEVA ULICA (0009) 3 4 5 6 7 8 10 11 12 13 14 15A 15 16A 16B 17 18A 18B 18 19 20A 20 22 24A 25 26 28 29 30 32 33A 33B 33 35 37 41 43 45 47A 47 49A 49 51A 51 53

BELJAŠKA ULICA (0038) 4 8 10 20 22 24 26 28 30 32 34 41

CELOVŠKA CESTA (0098) 23 25 26 28A 28 30A 30 32 34 36 38 40A 40 41 42A 42B 42 43 44 47 48 49 50 53 54A 54 55 56 59 61 62 63 66A 66 68 69A 69B 69C 69 70 71 72 73 74A 74 76 78A 78 80 84 88 90 98

ČERNETOVAULICA (0173) 1A 1B 1 3A 3 4 5A 5 6 7A 7 8 9 11A 11B 11 12 13 14 16 17 19 20 23A 23 25 26 28 29A 29B 29 30 31 32 34 36A 36 38 39 40

DRENIKOVRH (0220) 1

DRENIKOVA ULICA (0221) 13 17 18 21 22 24 28 29 30 31 32 33 35 36 38 39 44

FRANKOPANSKA ULICA (0243) 1 2 3 4 5A 5 8 9 11 14 16 18A 18 20 21 23 24 25 26 27 29

GASILSKA CESTA (0256) 2 3 4 5 6 7 11 15 17 18 19 20A 22 30

GORIŠKA ULICA (0276) 3 11 17 25 29 31 35 39 41

GUBČEVA ULICA (0318) 2 10 11 13 14 15 16 17 18 23

HOTIMIROVA ULICA (0333) 7 8 9 10 11 12 14A 14 17 19

JANŠEVA ULICA (0366) 2A

JESENKOVA ULICA (0380) 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

JEZERSKA ULICA (0383) 1 4 5 6 10

KAVŠKOVA ULICA (0415) 1 2 3 5 6A 6 7 8 9 10 13 14 15 16

KETTEJEVA ULICA (0423) 2A 2 3A 3 5A 5 7 8 12 14

KNEZOVA ULICA (0439) 2 3 4 6 7A 7 11A 11 13A 13 14 15 16 17 18 19A 19 20A 20 21 22A 22 23 24 25 26 27 28 30 32 34 35 36 37

LEPODVORSKAULICA (0547) 1 2 3 5 10 11 13 14 15 16 20A 20 21 22 23A 23 25 26A 26 28 29 30 31 32 34A 34 35

MAGISTROVA ULICA (0580) 1 4

MALGAJEVA ULICA (0592) 1 2 4 5 6 7 8 9 10 12 13 14 15 16 17 18 19 20

MAURERJEVA ULICA (0614) 3 4A 4 6 7 8 13 15 16 18 19 23 29

MAZIJEVA ULICA (0615) 3 5 7 9 11 13

MEDVEDOVA CESTA (0620) 1 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 18 19 20 21 22 24 25 26B 26 27 28 31

MILČINSKEGA ULICA (0641) 1A 1B 1C 1 2 3 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 16A 16 18 20 22 24
26 47 49 51 52 53 55 56 57 58 59 61 62 63 65 66 67 68 69 70 71A 71 72 73A 73B 73 74 75
76 77 78 79

MURNOVA ULICA (0661) 3 4 5 6 7 9 11

NA TRATI (0682) 27

OB KAMNIŠKI PROGI (0728) 9 11

PIVOVARNIŠKA ULICA (0799) 1 2 3 5 6 7 8

POD GOZDOM (0815) 3 4 6 8A 8 10 12

PODJUNSKA ULICA (0835) 4 6 11 12 13 14A 14 15 16A 16 17 19 20 21 22 23A 23 24 25
26 28

PODLIMBARSKEGA ULICA (0836) 11 13 15 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32
33A 33 34A 34 35 36 38 39 40 41A 41 42 43 44 45A 45B 45C 45D 45E 45 46 47A 47B 47C
47D 47E 47F 48 50 52 54

POLAKOVA ULICA (0846) 3 7 11 13 15 17

RUSKA ULICA (1034) 1 2 3 4 5 6 7 9 11 13

SMREKARJEVA ULICA (1068) 1 2 3 4 5 6 7A 7B 7 8A 8B 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
19 21 22A 22B 22 23A 23B 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 40 42 44 46

TRŽNA ULICA (1224) 3 5

ULICA MILANA MAJCNA (1290) 2 3 4 6 7 8 9 10 11 12 13A 13B 13 14 16 17 18A 18 19A
19 20 21 22 24 25 29A 29 32 34 35 37 39A 39 41 43 45 47A 47 49A 49B 49

VEČNA POT (1355) 150

VEROVŠKOVA ULICA (1363) 4 5 12 13 15 16 18 19 20 21 22 23 25 26 27 28A 28 29 30 31
32 33 35 37 38 39 40 41 42 43 44A 44B 44C 44D 44 45 48 50 51 52A 52B 52 53A 53 54
55A 55B 55 56 57 58 59 60A 60B 60C 60E 60 62 64A 64 66

VIDEMSKA ULICA (1367) 1A 1 3 5 7 9

VODNIKOVA CESTA (1384) 2 4 5 6A 6 8 9 11

VODOVODNA CESTA (1386) 97 99A 99 101 109

ŽELEZNIKARJEVA ULICA (1488) 2 4 5 6 8 10 12 14 16 18

ŽIBERTOVA ULICA (1490) 1 7 9 11 13 15 17 19 22 23 25 26A 26 27 28 29 30 33

4. NAČRTOVANJE ŠOLSKIH POTI

Namen: poiskati možne izboljšave na ugotovljenih nevarnih mestih.

Cilj: izboljšanje prometne varnosti na obstoječih prometnih poteh.

Ukrepi:

- ✓ šola in starši oblikujejo predloge (v začetku šolskega leta) za izboljšanje prometne varnosti učencev in jih posredujejo Svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu – SPVCP (policija, redarska služba, upravljalci cest...).

Na osnovi predlogov se z odgovornimi (predstavniki šole, staršev, policije, mestnega redarstva in SPVCP) za prometno varnost v občini :

- ✓ opravijo ogledi nevarnih mest,
- ✓ iščejo možne izboljšave,
- ✓ iščejo možnosti realizacije.

Temu naj bi sledili konkretni regulativni ukrepi v obliki:

- ✓ sprememb prometnega režima,
- ✓ prepovedi vožnje,
- ✓ posebna določila itn;

in gradbeni ukrepi z:

- ✓ investicijami v posodabljanje prometne infrastrukture,
- ✓ investicijskem vzdrževanju infrastrukture,
- ✓ umirjanjem prometa...

5. ANALIZA STANJA ŠOLSKIH POTI IN PROMETNE VARNOSTI

Šolski okoliš prečkata dve štiripasovni prometni cesti: Celovška cesta in Drenikova ulica. Na obeh cestah je promet omejen na hitrost 60 km/h, kar je za mesto največja mogoča dovoljena hitrost. Celovška cesta ima šest prehodov za pešce, tri v večjih križiščih. Eno od teh treh križišč (Celovška, Vodnikova, Gasilska) je iz vidika varnosti kritično. Drenikova cesta ima na območju šolskega okoliša tri prehode za pešce, dva sta v križiščih. Nevarnost predstavljajo neupoštevanje omejitev hitrosti, ki je stalnica, neupoštevanje signalizacije in sama (ne)ureditev nevarnega križišča.

Šolski okoliš prečka železniška proga: Prečkanje železniškega prehoda na Verovškovi cesti in sočasnega prehoda Goriške ulice v križišču z Verovškovo ulico je nevarno. Prehod je fizično nezavarovan, po prehodu proge pogled na Goriško cesto močno ovira živa meja, ki razmejuje progo in Goriško ulico. Pogled z roba ceste je omejen na nekaj deset metrov, meter od vozišča pa le na deset metrov. Vozniki na ravni Goriški ulici ne spoštujejo omejitev hitrosti zato je prečkanje izjemno nevarno.

Na nekaj ožjih ulicah, ki jih prečkajo šolske poti ni zarisanih prehodov za pešce: Te ulice so Ul. Milana Majcna, Maurerjeva ulica, Beljaška ulica, Knezova ulica,...

Gasilska cesta ima pločnik le na eni strani: Gasilska cesta je ena glavnih ulic po katerih potekajo šolske poti. Pločnik je urejen le na eni strani. Težavo predstavljajo hiše na robu manjših križišč, ki zapirajo pogled na ulice (na zaznavanje avtomobilov, s strani avtomobilistov na zaznavanje pešcev).

V sodelovanju s Policijsko postajo Ljubljana Šiška smo pridobili **podatke o številu nesreč ter izvedenih ukrepih** v obdobju od 1.1. 2016 do 13.4. 2018. Osredotočili smo se na najbolj prometne in nevarne ulice v našem šolskem okolišu.

ulica	Prom. nesreče	HTP	LTP	Kolesarji	pešci	ukrepi
Drenikova ulica	14	2	6	-	2 HTP	222
Verovškova ulica	23	1	6	2 LTP	2 HTP	55
Aljaževa ulica	5	-	-	-	-	13
Černetova ulica	5	1	3	-	1 HTP, 1 LTP	17
Medvedova ulica	9	-	1	-	-	19

Legenda:

- HTP – huda telesna poškodba
- LTP – lahka telesna poškodba
- ukrepi – vsi izvedeni ukrepi, ki jih je izvedla Policija (plačilni nalogi, obdolžilni predlogi...)

6. PRAVILNO IN ODGOVORNO RAVNANJE ŠOLARJEV V CESTNEM PROMETU

Na prvem starševskem sestanku v mesecu septembru je potrebno nekaj časa posvetiti tudi prometni varnosti otrok. Starše je potrebno opozoriti na nevarna mesta, svetovati o varnih poteh (tudi če so daljše), pogovoriti se je potrebno o vedenju v cestnem prometu. Seznanijo se z Načrtom šolskih poti, s preventivnimi akcijami in projekti šole, ki bodo zagotovili večjo varnost naših učencev v prometu.

Ključni preventivni napotki za pravilno ravnanje šolarja v cestnem prometu:

- Zakon o pravilih cestnega prometa poudarja odgovornost staršev, skrbnikov oziroma rejnikov otrok, in sicer so le-ti dolžni skrbeti ali izvajati nadzorstvo nad otrokom ali mladoletnikom, ko je ta udeležen v cestnem prometu. Otroci opazujejo naše ravnanje in ga skušajo posnemati, zato je vloga staršev pri vzgoji otroka za pravilno ravnanje v cestnem prometu izrednega pomena.
- Otroci morajo biti kot udeleženci v cestnem prometu deležni posebne pozornosti in pomoči vseh drugih udeležencev. V cestnem prometu smejo samostojno sodelovati šele, ko se starši, skrbniki oziroma rejniki prepričajo, da so otroci sposobni razumeti nevarnosti v prometu in da so seznanjeni s prometnimi razmerami na prometnih površinah, kjer se srečujejo s cestnim prometom.

6. 1. Odsevník in rumena rutica

Učenci **prvega in drugega razreda** osnovne šole morajo na poti v šolo in iz nje poleg **odsevníka** nositi tudi **rumeno rutico**, **nameščeno okoli vratu**.

6. 2. Varovanje otrok

Pri varovanju otrok na prehodu za pešce mora biti oseba, ki varuje otroke pri prečkanju vozišča:

- ✓ stara najmanj 21 let,
- ✓ oblečena v oblačila živo rumene barve z vdelanimi odsevnimi trakovi bele barve in uporabljati predpisan, obojestransko označeni prometni znak »USTAVI!«.

Nadzor nad osebami, ki varujejo otroke na prehodih za pešce, izvajajo **mestni redarji**.

6. 3. Odgovorno ravnanje šolarja kot pešca

- Šolar - pešec mora uporabljati prometne površine, namenjene hoji pešcev.
- Šolar – pešec se mora pred prečkanjem ceste vedno ustaviti. Preden stopi na vozišče, preveri, ali se mu približujejo vozila, na način, da pogleda levo, desno in še enkrat levo. Prečkanje ceste med parkiranimi vozili odsvetujemo (v primeru če ni v bližini prehodov za pešce, naj šolar prečka cesto za zadnjim parkiranim avtomobilom).
- Na ostalih (nesemaforiziranih) prehodih je potrebno, pozornost nameniti približujočim vozilom, da se ta ustavijo in šele nato šolar varno prečka cesto. Priporočamo, da šolar prečkanje predhodno naznani z dvignjeno roko.
- Otroci morajo imeti na poti v vrtec in prvi razred osnovne šole ter domov spremstvo polnoletne osebe. Spremljevalci so lahko tudi otroci, starejši od 10 let in mladoletniki, če to dovolijo starši, skrbniki oziroma rejniki otroka.
- Otroci morajo ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti med hojo po cesti nositi na vidnem mestu na strani, ki je obrnjena proti vozišču, odsevnik, ki ne sme biti rdeče barve in katerega odsevna površina na vsaki strani meri najmanj 20 cm².
- Učenci prvega in drugega razreda osnovne šole morajo na poti v šolo in iz nje, poleg odsevnika, nositi tudi rumeno rutico, nameščeno okoli vratu.
- Šole, organizirane skupine staršev, organizacije za varnost cestnega prometa, ustanove, društva ali druge institucije lahko organizirajo in izvajajo varstvo otrok v cestnem prometu, na prehodih za pešce, skladno z določili Zakona o pravilih cestnega prometa (vloga šolskih prometnikov, ki pomagajo otrokom varno prečkati cesto na označenih prehodih za pešce).
- Pešci morajo hoditi ob levem robu vozišča v smeri hoje. Pešca – šolarja lahko izjemoma usmerimo tudi na vozišče, če tam ni pločnika, pešpoti, kolesarske steze, hkrati pa zagotovimo na teh odsekih znižano hitrost do 30 km/h s celostno prometno ureditvijo. Enako velja tudi v primeru izjeme, ko pešca usmerimo na desno stran vozišča v smeri hoje.

6. 4. Odgovorno ravnanje šolarja kot kolesarja

- V cestnem prometu sme samostojno voziti kolo otrok, star najmanj osem let, ki ima pri sebi veljavno kolesarsko izkaznico, in oseba, ki je starejša od 14 let (drugače le v spremstvu polnoletne osebe). Otrok se usposobi za vožnjo kolesa, ko opravi kolesarski izpit in dobi v osnovni šoli kolesarsko izkaznico.
- Šolar - kolesar mora uporabljati prometne površine, namenjene kolesarjem (kolesarske steze, poti). Načrti šolskih poti prednostno obravnavajo šolske poti za pešce. Zelo priporočljivo je, da načrti opredelijo tudi varnejše kolesarske poti do šole in poudarijo nevarnejša, bolj izpostavljena mesta na šolskih poteh, kjer imajo prednost pešci (npr. okolica šole, območja za pešce, območja umirjenega prometa).
- V kolikor na ali ob vozišču ni kolesarske steze ali pasu, mora kolesar voziti ob desnem robu vozišča (cca. 1 m od roba vozišča). Pri tem so izrednega pomena tudi urejene (utrjene) bankine, skladno s kriteriji za vodenje šolskih poti.
- Kolesa morajo biti tehnično brezhibno opremljena (ustrezna višina sedeža, zavore, zvonec, odsevniki, žarometi). Kolesar poskrbi, da je viden tako podnevi kot ponoči ali ob zmanjšani vidljivosti (uporaba signalnih barv na oblačilih, odsevnih trakov, svetilk).
- Šolar – kolesar mora imeti med vožnjo kolesa ustrezno pripeto zaščitno kolesarsko čelado. Enako velja tudi takrat, kadar se vozi na kolesu kot potnik.
- Šolar - kolesar mora biti pozoren na dogajanje v prometu in upoštevati predpise.
- Pri hoji ob kolesu na vozišču je varneje, če kolesar hodi ob desni strani kolesa.
- Telefoniranje med vožnjo na kolesu je prepovedano in nevarno. Odsvetuje se tudi uporaba slušalk med vožnjo na kolesu.
- Prevažanje sošolcev na prtljažniku je prepovedano in nevarno.
- Kolesarske steze morajo kolesarji uporabljati in voziti v skladu s prometnimi predpisi (upoštevati prometne znake in puščice na kolesarski stezi, ki določajo smer prometa na njej – napačna smer vožnje je najpogostejša napaka vseh kolesarjev).

- Kolesarji smejo prečkati prehod za pešce le kot pešci in pred tem sestopiti s kolesa in ga potiskati ob sebi. Drugače je na prehodu za kolesarje, kjer pa vseeno velja prevoziti prehod z veliko mero previdnosti.

6. 5. Odgovorno ravnanje šolarja kot potnika oz. vozača

Številne šolarje starši pripeljejo v šolo z avtomobili. Pri tem je ključnega pomena, da so otroci vedno pravilno pripeti z varnostnim pasom ter, glede na njihovo starost, nameščeni v ustreznem varnostnem sedežu.

- Po Zakonu o pravilih cestnega prometa mora biti otrok, manjši od 150 cm, med vožnjo v motornem vozilu z vgrajenim zadrževalnim sistemom, zavarovan z zadrževalnim sistemom, ki je primeren otrokovi telesni masi. Za osnovnošolske otroke je torej primerna skupina II + III, kamor spadajo sedeži za otroke, težke med 15 in 36 kg oziroma stare od 3 do 12 let.
- Šolarji naj vstopajo ali izstopajo iz avta na tisti strani, ki je obrnjena stran od prometa (npr. na pločnik).

6. 6. Odgovorno ravnanje šolarja, ki se vozi s šolskim avtobusom ali kombijem

Šolarji morajo upoštevati pravila obnašanja na avtobusu in tudi pravila čakanja na postajališčih šolskega avtobusa. Kratka in jasna pravila za učence, ki se vozijo s šolskim avtobusom ali kombijem, oblikuje osnovna šola ter o tem seznani starše in šolarje, ki podpišejo izjave, da so seznanjeni s pravili. Pravila oz. napotila za učence, ki se vozijo s šolskim avtobusom, se namestijo tudi v vozilu, ki opravlja posebni linijski prevoz šoloobveznih otrok med domom in osnovno šolo. Napotila za učence, ki se vozijo s šolskim avtobusom ali kombijem (kot osnutek za pravila obnašanja na šolskem avtobusu in pravila čakanja na postajališčih šolskega avtobusa):

- Skupaj s starši je potrebno izbrati in preizkusiti najvarnejšo pot do postajališča ter razmisliti o pravilnem in odgovornem ravnanju pešca v cestnem prometu. Pri tem ne smemo pozabiti na vidnost pešca – šolarja (svetla oblačila, ustrezno nameščena odsevna telesa).
- Šolarji naj pričakajo avtobus ali kombi na posebej označenem postajališču. Vedno počakajo, da se vozilo ustavi, nato varno in organizirano vstopijo vanj. Enako tudi po izstopu, stran od vozila, na varni površini počakajo, da le-to odpelje. Nato nadaljujejo svojo pot proti domu.
- Šolarji morajo na šolskem avtobusu ali kombiju upoštevati voznikova navodila.

- Šolarji morajo biti med vožnjo v šolskem avtobusu ali kombiju pripeti z vgrajenimi varnostnimi pasovi in obrnjeni v smeri vožnje.
- Šolarji med vožnjo ne motijo voznika, se ne prerivajo in ne kričijo.

6.7. Organizacija avtobusnih prevozov med izleti

1. Prostor za ustavljanje avtobusa je ob šoli na Mazijevi ulici. Prostor za avtobus se označi in zavaruje z gumijastimi stebrički (hišnik ali organizator).
2. Avtobus mora s sprednjim delom zapeljati iz Gasilske ceste na Mazijevo ulico tako, da je z vrati za vstop učencev postavljen ob pločnik ob šoli in da učencem za vkrcavanje ni potrebno prečkati Mazijeve ulice. Enako velja ob prihodu in izkrcavanju.
3. Avtobus se odpelje naprej ob ograji šolskega igrišča desno na Železnikarjevo ulico po kateri odpelje.

7. AKTIVNOSTI NA ŠOLI NA PODROČJU VARNOSTI UČENCEV V CESTNEM PROMETU

Otroci so v prometu udeleženi kot potniki, pešci, kolesarji in končno tudi kot motoristi. Zaradi manj izkušenj in svojih psihofizičnih značilnosti so v prometu še posebej ogroženi. Zato Zakon o varnosti cestnega prometa poudarja, da morajo biti otroci kot udeleženci v cestnem prometu deležni posebne pozornosti in pomoči drugih udeležencev. Tega se še posebej zavedamo vsi, ki delamo v vzgoji in izobraževanju. Za večjo varnost otrok si moramo prizadevati vsi. Udeleženci v prometu naj bi dosledno upoštevali prometne predpise. Pri prometni vzgoji pa moramo sodelovati starši, učitelji in policisti. Za varen prihod učencev v šolo oziroma odhod iz nje smo odgovorni vsi strokovni delavci, zaposleni na šoli kot tudi starši oz. skrbniki učencev. Prometna vzgoja oz. priprava na samostojno sodelovanje v prometu je uspešna, če otroka učimo, kako naj ravna v prometu in s svojim zgledom to tudi potrjujemo. Prometno vzgojo je treba vključiti v pouk pri vseh predmetih, in to na razredni in predmetni stopnji. Postati mora stalni spremljevalec šolskega in izven šolskega dela. Pri tematskih urah o prometu naj po možnosti sodeluje tudi policist. Te ure so najpomembnejše v nižjih razredih na začetku šolskega leta. K dvigu prometne kulture veliko prispevamo tudi tako, da na roditeljskih sestankih opozarjamo starše na njihovo vzgojo pri prometni vzgoji. Vodstvo šole in razredniki 5. razreda si bomo prizadevali, da bodo učenci v čim večji meri opravili izpit za vožnjo s kolesom in se s pridobljenim znanjem uspešno vključili v promet kot kolesarji.

1. razred – po zakonu je predpisano obvezno spremstvo na poti v šolo in iz nje.
2. razred – varno prihajanje/odhajanje učencev v šolo in iz šole.
3. razred - večkraten pogovor z učenci o varnem prihodu v šolo in iz šole, pogovor ob različnih priložnostih, ko so učenci v okolici šole.
4. razred – narišejo svojo pot v šolo in iz nje. Označijo prometno signalizacijo in se pogovarjajo o nevarnostih in varni udeležbi v prometu.
5. razred – v okviru kolesarskega krožka spoznajo prometne predpise, skupine prometnih znakov, vadijo vožnjo na prometnem poligonu in opravijo praktični del kolesarskega izpita.

8. OSNOVNA IZHODIŠČA IN KRITERIJI ZA VARNEJŠE ŠOLSKE POTI

8.1 Osnovna izhodišča za vzpostavitev šolske poti

Osnovno izhodišče za varnejše šolske poti je **šolska pot kot površina, ki je za šolarje najbolj varna in je na njej zagotovljena varna hoja pešcev**. Slednje je vodilo pri zarisovanju šolskih poti v same načrte.

Šolske poti se vzpostavi na površinah, ki so namenjene hoji pešcev, na urejenih hodnikih za pešce (varovanih tudi z ograjami in javno razsvetljavo), na varovanih prehodih za pešce (semaforji, svetlobni biči, dodatna svetlobna signalizacija, javna razsvetljava, ovire za umirjanje hitrosti, dodatno varovanje učencev itd.), v podhodih, nadhodih, na cestnih površinah, kjer je malo prometa in je le-ta umirjen (priporočenih 30 km/h), in na površinah, kjer je dovolj prostora za varno in neovirano hojo pešcev. Ob tem mora biti zagotovljena tudi zadostna preglednost za vse udeležence v cestnem prometu in onemogočeno oviranje. Osnovno izhodišče za varnejše šolske poti je tudi **posebna pozornost s strani upravljavcev cest, da na teh območjih izvajajo dodatne tehnične ukrepe za umirjanje prometa**.

Prometne situacije v številnih lokalnih okoljih terjajo tudi prilagodljivo ravnanje na področju zagotavljanja večje varnosti na šolskih poteh. V zvezi s tem je mogoče pešca – šolarja izjemoma usmeriti tudi na vozišče, če tam ni pločnika, pešpoti, kolesarske steze, hkrati pa zagotoviti na teh odsekih znižano hitrost do 30 km/h s celotno prometno ureditvijo (poleg signalizacije izvesti tudi tehnične ukrepe – npr. hitrostne grbine za omejitev hitrosti do 30 km/h, zvočne ali optične zavore, javno razsvetljava, svetlobne led utripalke itd.). Enako velja tudi v primeru izjeme, ko pešca usmerimo na desno stran vozišča v smeri hoje.

Našteta osnovna izhodišča za varnejše šolske poti so hkrati tudi osnovni kriterij pri oblikovanju učinkovitih načrtov šolskih poti, ki jih oblikujejo osnovne šole v sodelovanju z lokalnimi sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (v nadaljevanju SPVCP-ji). Le- ti imajo v kontekstu priprave učinkovitejših in ažurnih načrtov šolskih poti posvetovalno in kontrolno vlogo. Pri tem jim pri zagotavljanju pogojev za varno udeležbo otrok v prometu pomagajo tudi pristojne občinske službe, za primer državnih cest pristojen upravljavec in za zahtevnejše zadeve področni strokovnjaki ter licencirani presojevalci varnosti cest.

8.2 Kriteriji za šolske poti

Javna agencija RS za varnost prometa je skozi medresorsko usklajevanje smernic za šolske poti oblikovala minimalne standarde oziroma kriterije za šolske poti, osnovane na predlogu dr. Marka Renčlja iz Univerze v Mariboru (FGPA). Kriteriji so utemeljeni na določilih Pravilnika o projektiranju cest (37. člen – bankine) in prometnega profila pešca (0,75 m) ter zgornjih mejah hitrosti za preživetje pešca v primeru naleta vozila z upoštevano toleranco.

Kriteriji za omejitev hitrosti na šolskih poteh temeljijo na realni vozni hitrosti, ki jo ne preseže 85% vseh vozil – V85 (percentil hitrosti V85). V85 lahko izmerimo tako z merilniki, kot tudi povečini s prikazovalniki hitrosti, ki so dokaj pogost pripomoček za umirjanje hitrosti v lokalnih skupnostih.

Kriteriji za vzpostavitev šolskih poti:

Optimalno:

- Šolska pot se vodi po dvignjenem pločniku (deniveliran), ustrezne širine in upošteva varnostno širino (odvisno od hitrosti) z urejeno cestno razsvetljavo.

Dodatno:

- Šolska pot se lahko vzpostavi (ni pa najbolj priporočljivo) na cesti oz. cestnem odseku, kjer so bankine urejene (utrjene v istem nivoju kot vozišče v širini 0,75 m ali več) in na podlagi meritev izračunana hitrost motornih vozil V85 ne presega 50 km/h.
- V primeru, da na cesti oz. cestnem odseku V85 presega 50 km/h, se šolska pot vodi po površinah, ki so fizično ločene od vozišča z varnostno ograjo (VO), širine vsaj 0,75m (merjeno od stebra VO). Površine morajo biti ustrezno utrjene.
- Šolska pot se ne sme vzpostaviti na cesti oz. cestnem odseku, kjer je bankina neurejena (ožja od 0,75m) in na podlagi meritev izračunana hitrost motornih vozil V85 presega 40 km/h.
- Pešca – šolarja lahko izjemoma usmerimo tudi na vozišče, če tam ni pločnika, pešpoti, kolesarske steze, hkrati pa zagotovimo na teh odsekih znižano hitrost do 30 km/h s celotno prometno ureditvijo (poleg signalizacije izvesti tudi tehnične ukrepe – npr. hitrostne grbine za omejitev hitrosti do 30 km/h, zvočne ali optične zavore, javno razsvetljavo, svetlobne led utripalke itd.). Enako velja tudi v primeru izjeme, ko pešca usmerimo na desno stran vozišča v smeri hoje.

Osnovni kriteriji za vodenje šolskih poti preko prehodov za pešce:

Osnovni kriteriji so opredeljeni v Pravilniku o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah ter Tehničnih specifikacijah in smernicah za javne ceste — TSC 02.401:2010 — dodatne označbe šolskih prehodov.

- Šolske poti se prednostno vodijo na izven nivojskih križanjih cest – podhodi, nadhodi ter preko semaforiziranih prehodov, ki so označeni z ustrezno prometno signalizacijo.
- Pred začetkom prehoda za pešce je potrebno na obeh straneh v širini prehoda oz. najmanj v širini 2 metrov zagotoviti čakalne površine za pešce, ki želijo prečkati cesto.

Posebno pozornost pri dodatnih ukrepih za večjo varnost šolskih poti je potrebno nameniti nesemaforiziranim prehodom za pešce.

Nesemaforizirane prehode za pešce na šolskih poteh je potrebno dodatno zavarovati in zagotoviti:

- Ustrezno preglednost, tako za pešce, kot tudi za voznike.
- Obvezno osvetlitev prehoda za pešce (priporočljiva dodatna svetlobna signalizacija in razsvetljava).
- Ustrezno (standardizirano) označitev prehoda za pešce z vertikalno in horizontalno prometno signalizacijo.
- Na podlagi meritev izračunana hitrost motornih vozil V85 ne presega 50 km/h (v povezavi s tem izvedba ukrepov za umiritev hitrosti).
- Pred začetkom prehoda za pešce je potrebno na obeh straneh v širini prehoda oz. najmanj v širini 2 metrov zagotoviti čakalne površine za pešce (šolarje).

9. GRAFIČNI PRIKAZ ŠOLSKIH POTI IN ZEMLJEVIDA ŠOLSKEGA OKOLIŠA

Prikaz 1: Šolski okoliš po ulicah in številu prebivajočih otrok – tabela

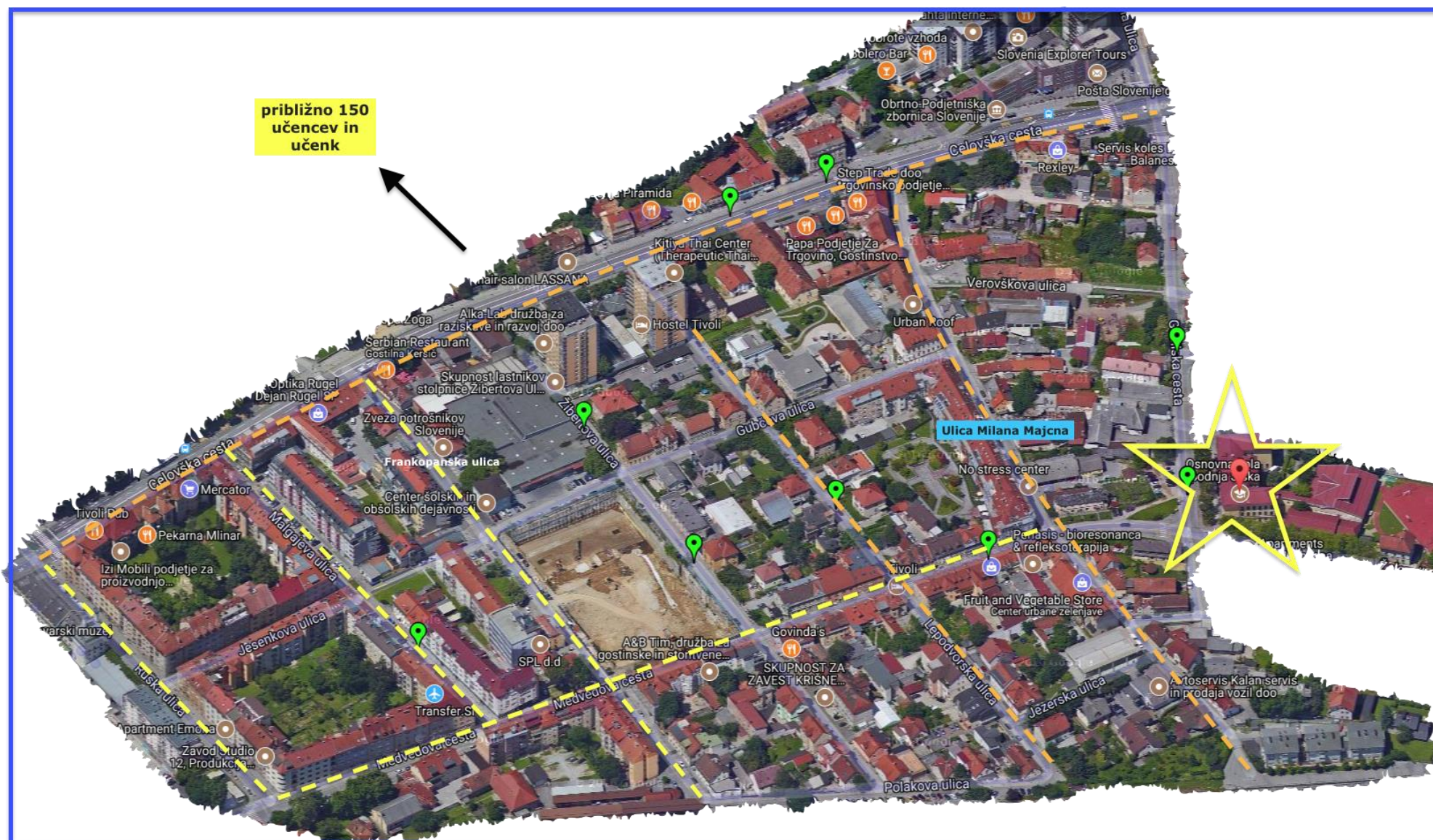
ULICA	Število šolarjev
VEROVŠKOVA ULICA	34
ALJAŽEVA ULICA	28
LEPODVORSKA ULICA	28
CELOVŠKA CESTA	25
ČERNETOVA ULICA	25
ULICA MILANA MAJCNA	24
KNEZOVA ULICA	21
MALGAJEVA ULICA	18
MEDVEDOVA CESTA	16
MILČINSKEGA ULICA	15
FRANKOPANSKA ULICA	12
RUSKA ULICA	12
VODNIKOVA CESTA	11
ŽIBERTOVA ULICA	10
MAZIJEVA ULICA	9
SMREKARJEVA ULICA	8
JESENKOVA ULICA	6
MAURERJEVA ULICA	5
POLAKOVA ULICA	5
DRENIKOVA ULICA	5
MAJDE VRHOVNIKOVE ULICA	4
MURNOVA ULICA	4
ŽELEZNIKARJEVA ULICA	4
ALEŠOVČEVA ULICA	3
BELJAŠKA ULICA	3
GASILSKA CESTA	3
GORIŠKA ULICA	3
GUBČEVA ULICA	3
HOTIMIROVA ULICA	3
KAVŠKOVA ULICA	3
OB KAMNIŠKI PROGI	3
PODJUNSKA ULICA	3
PODLIMBARSKEGA ULICA	3
TRŽNA ULICA	3
KETTEJEVA ULICA	1
VIDEMSKA ULICA	1
ŠOLSKI OKOLIŠ ŠKUPAJ 364	Več kot 30 učencev
	Več kot 20 učencev
	5 ali več kot pet učencev
	Manj kot 5 učencev

Vir: eAsistent

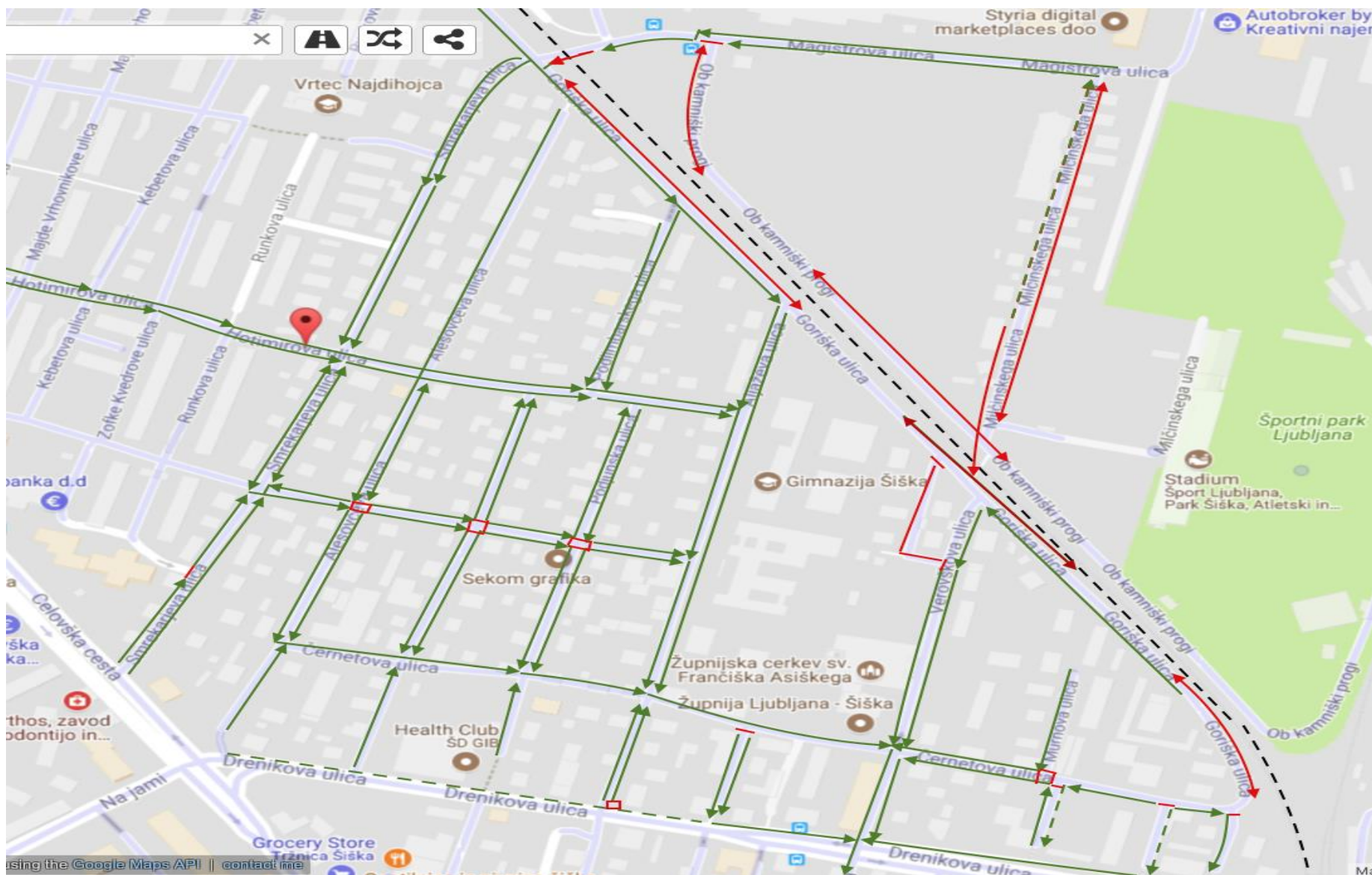
Prikaz 2: Šolski okoliš sever – karta

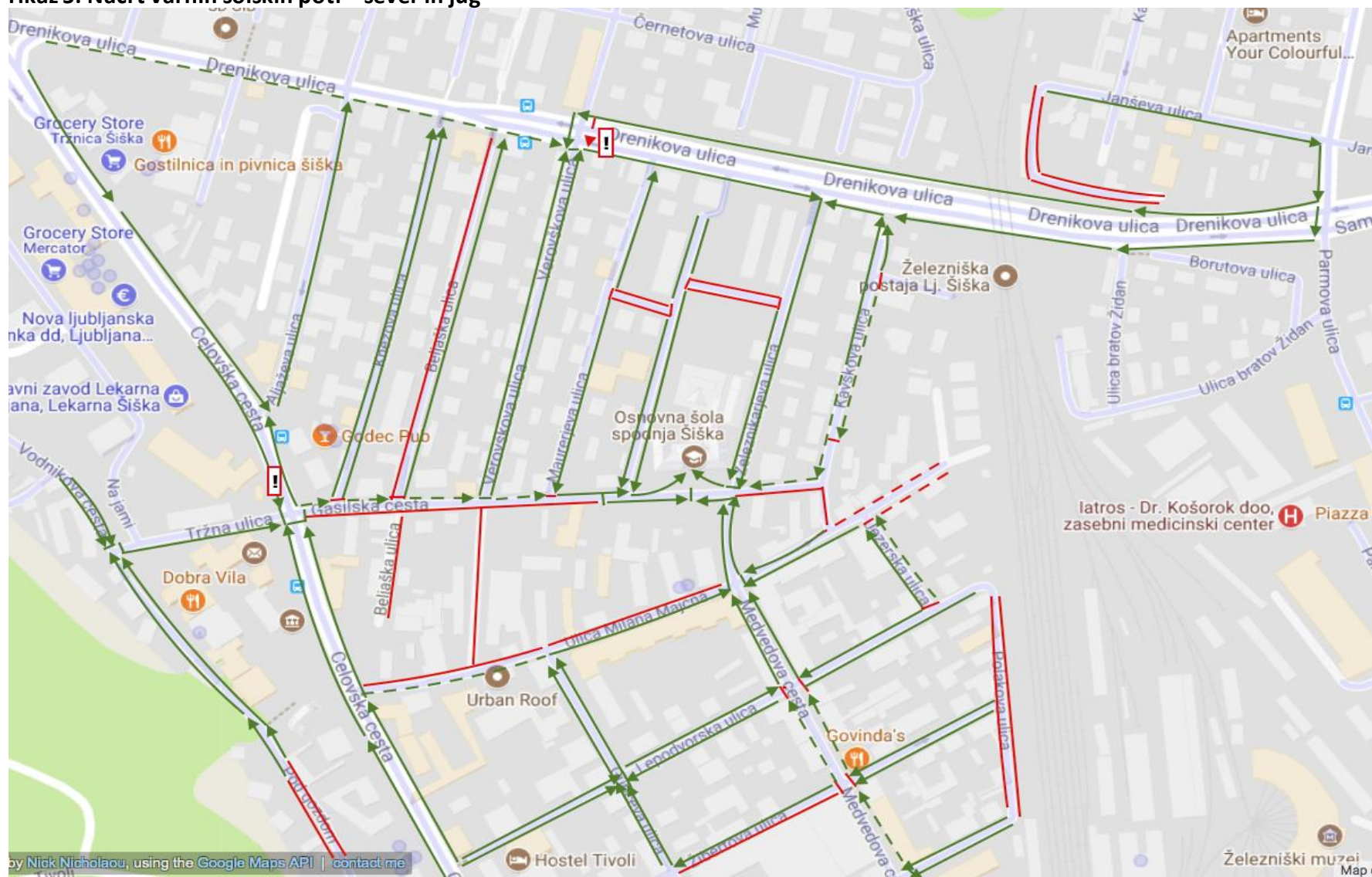
Prikaz 3: Šolski okoliš jug – karta

Prikaz 4: Načrt varnih šolskih poti – sever

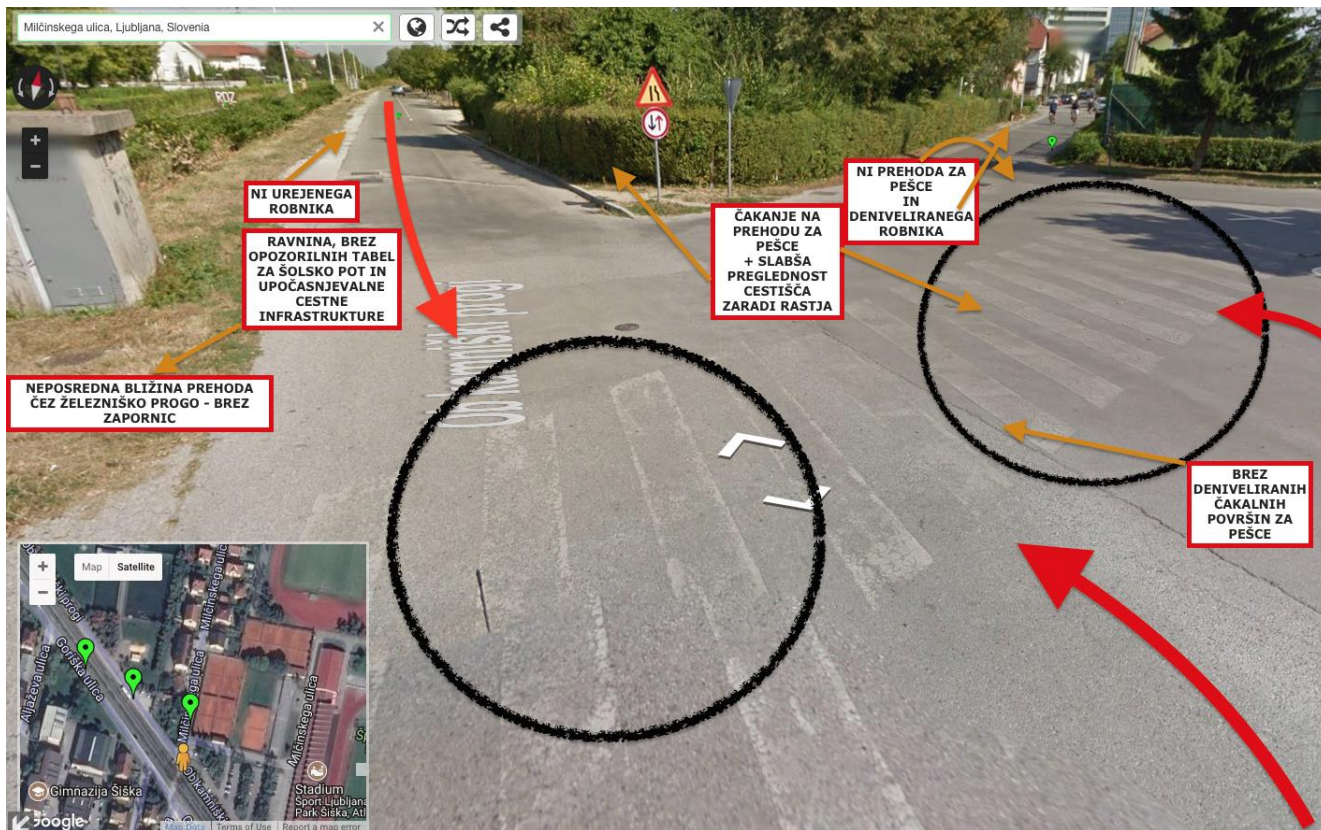
Prikaz 5: Načrt varnih šolskih poti – sever in jug

Prikaz 6: Načrt varnih šolskih poti – jug

10. GRAFIČNI PRIKAZ POTENCIALNO NEVARNIH TOČK V ŠOLSKEM OKOLIŠU

Fotografija 1: Križišče Ob kamniški progi- Milčinskega ulica

Fotografija 2: Prehod čez železniško progo (Ob kamniški progi-Goriška ulica)

Fotografija 3: Križišče Goriška ulica- Aljaževa ulica

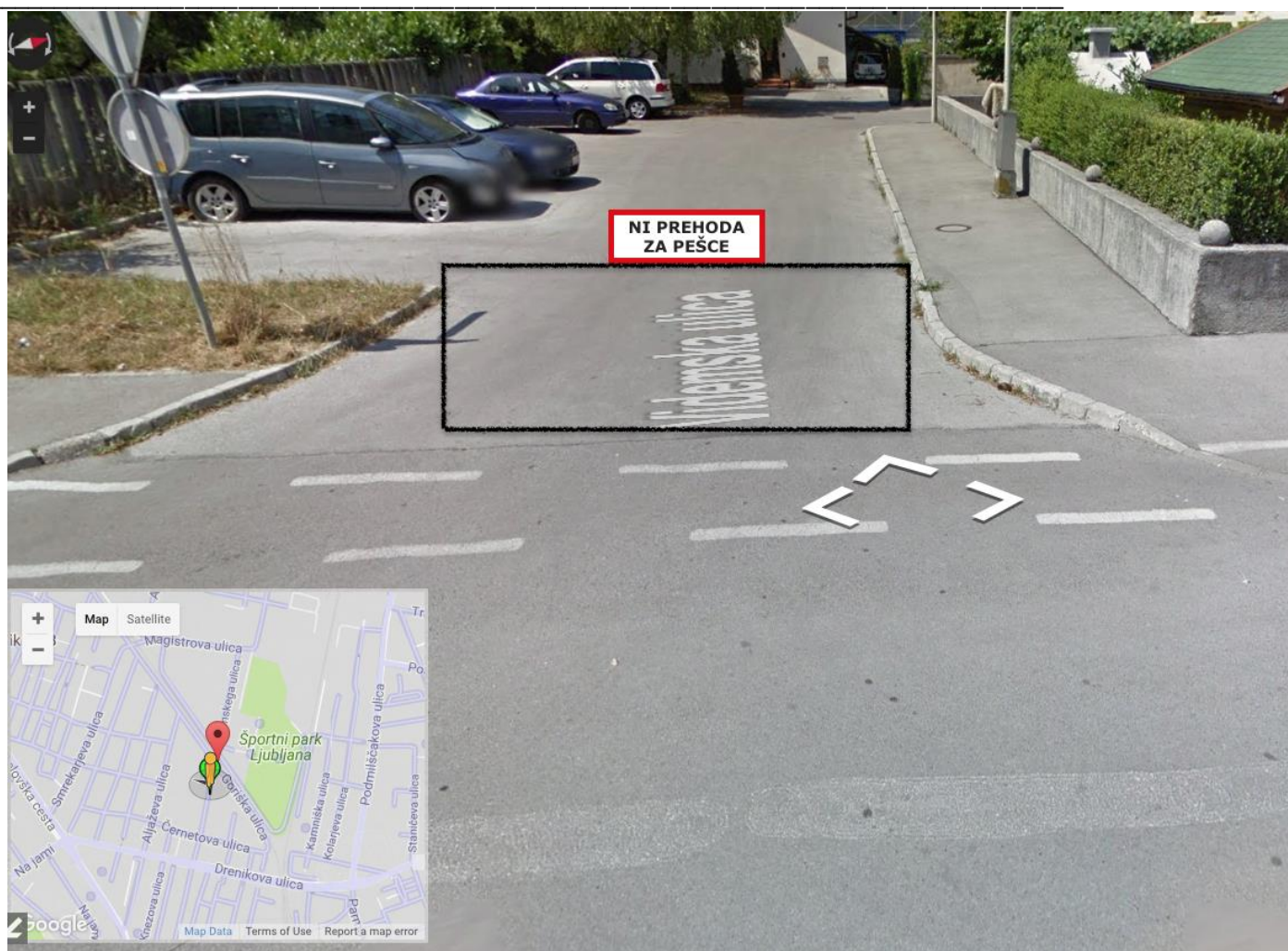
Križišče Goriška ulica-Verovškova ulica (enosmerni odsek)

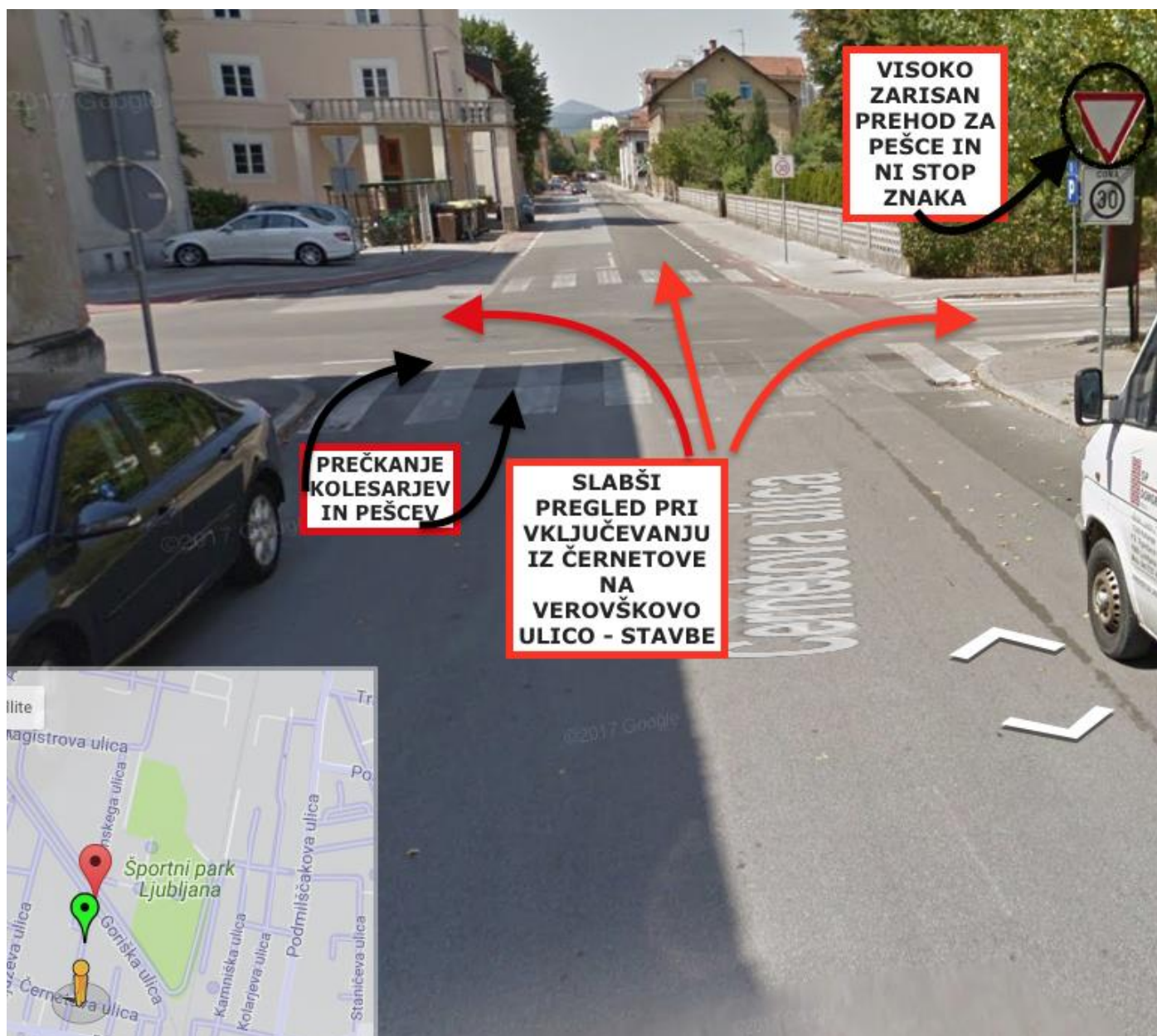
Fotografija 4a: Križišče Goriška ulica-Verovškova ulica (enosmerni odsek)

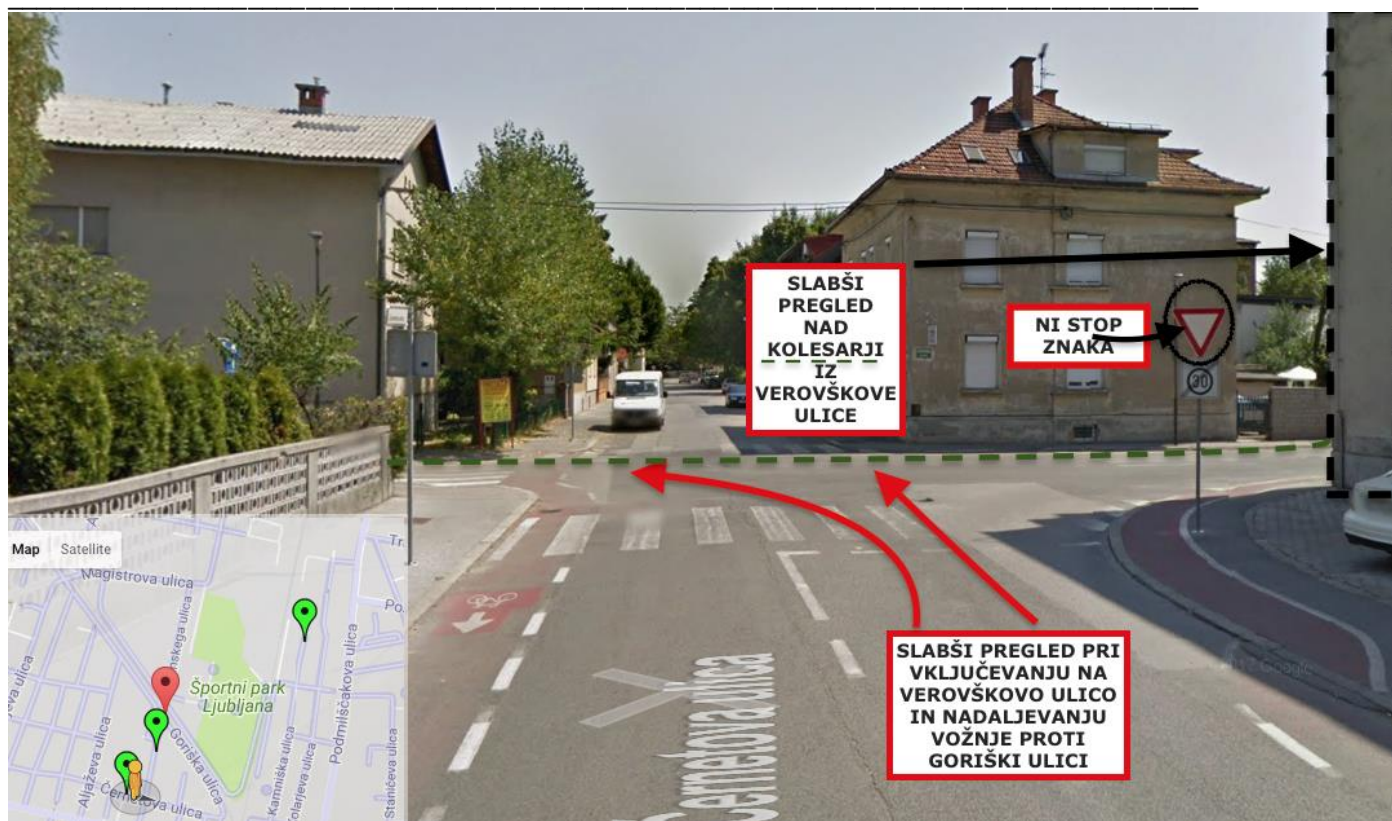
Fotografija 4b: Križišče Goriška ulica-Verovškova ulica (enosmerni odsek)

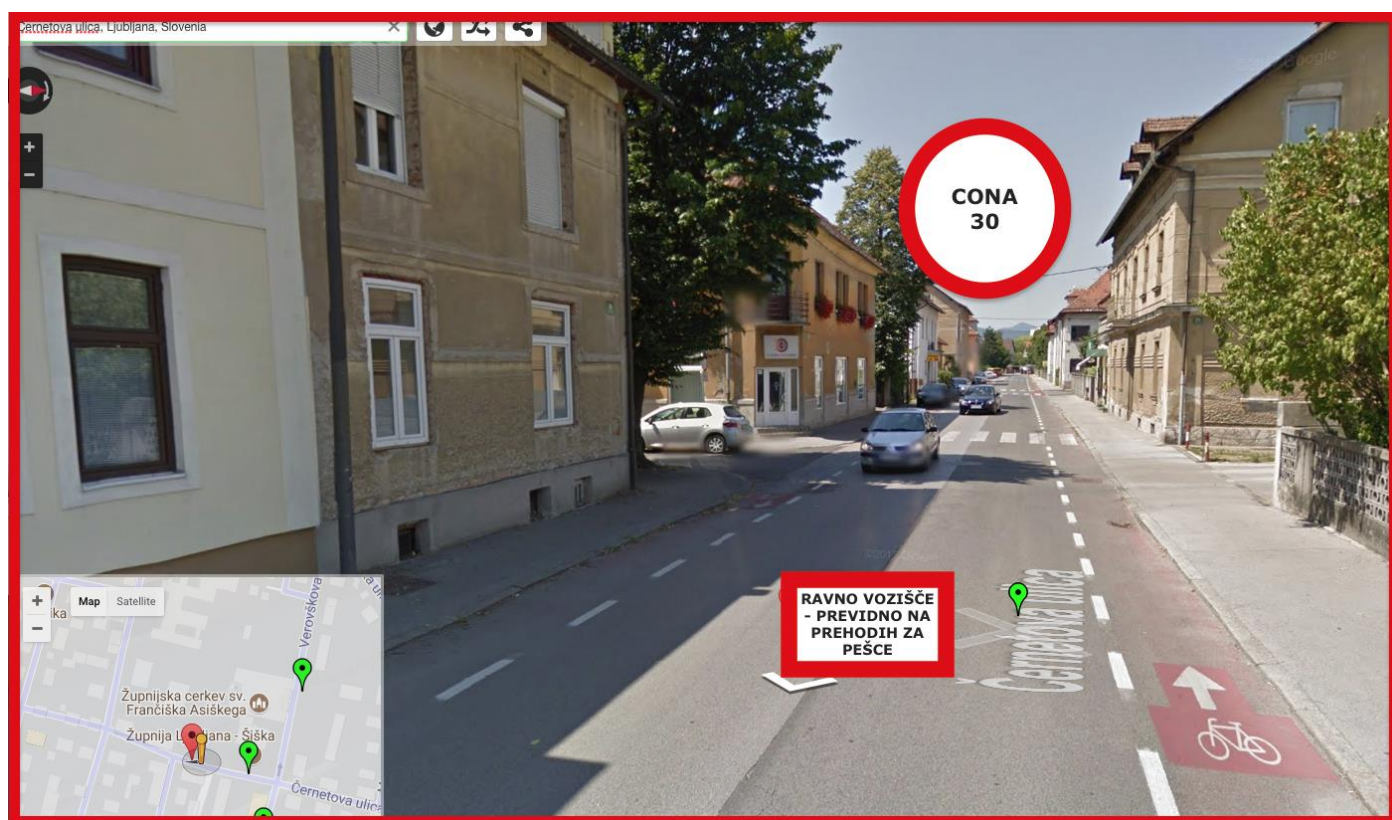
Fotografija 5: Križišče Verovškova ulica-Videmska ulica

Fotografija 6a: Križišče Černetova ulica-Verovškova ulica

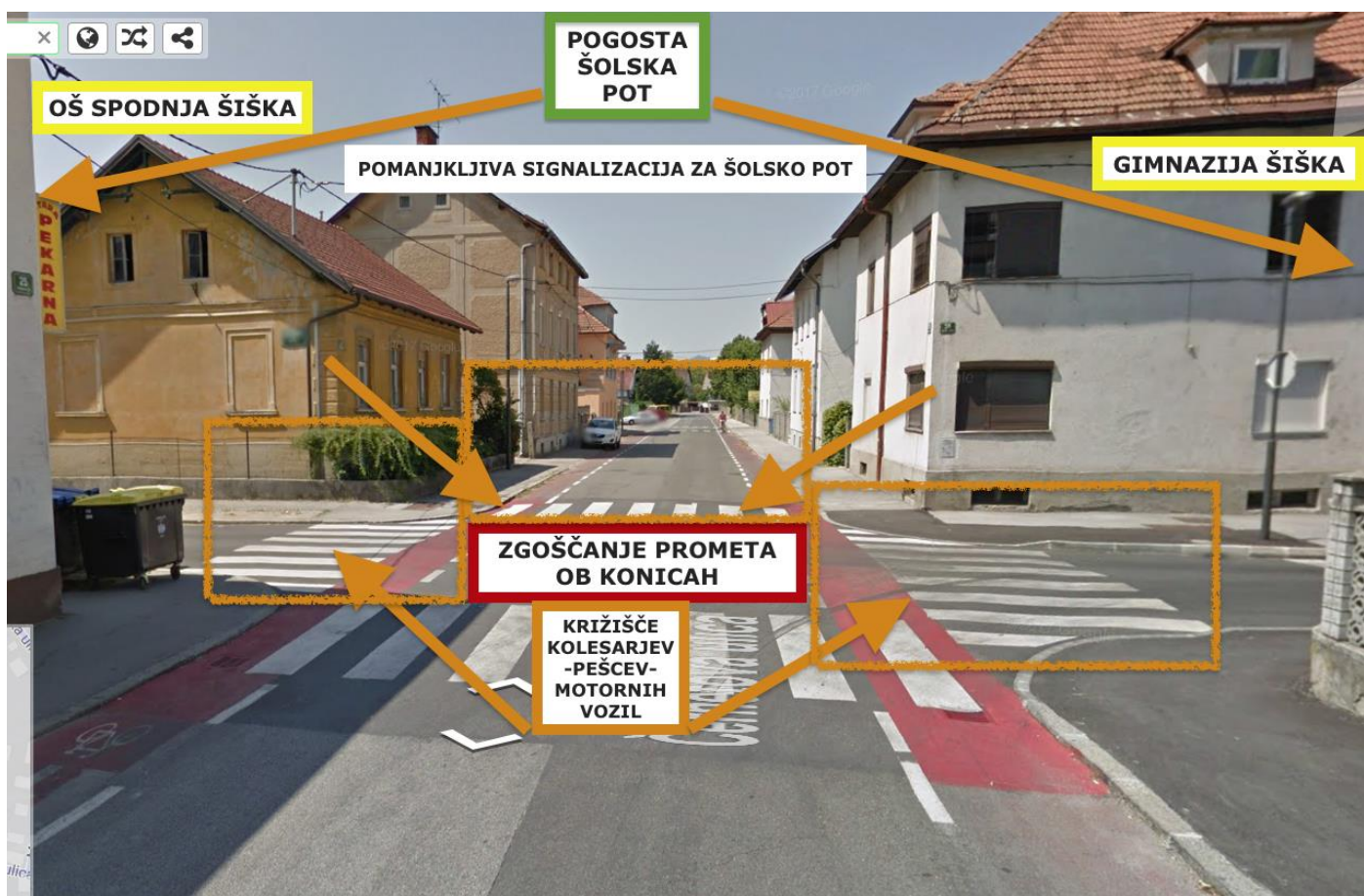
Fotografija 6b: Križišče Černetova ulica- Verovškova ulica

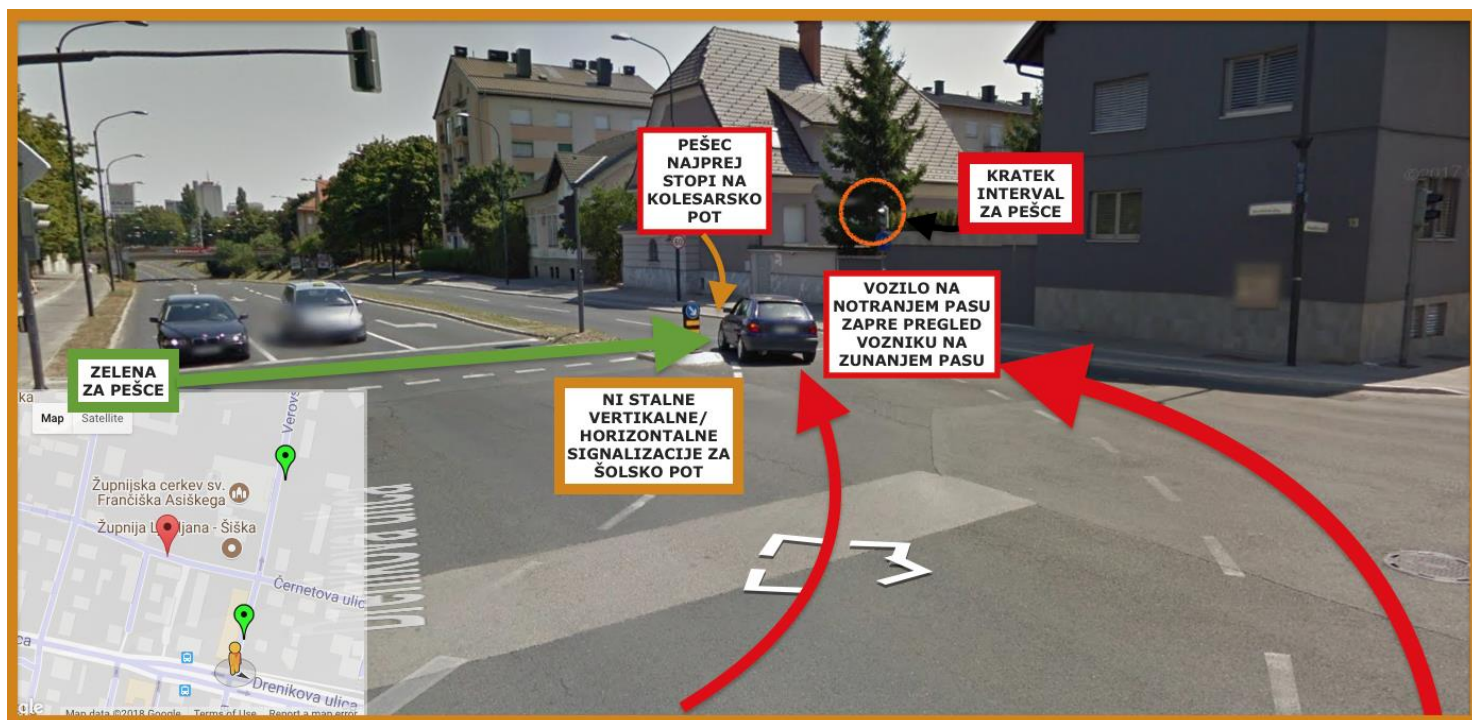
Fotografija 7: Černetova ulica

Fotografija 8: Černetova ulica- Knezova ulica

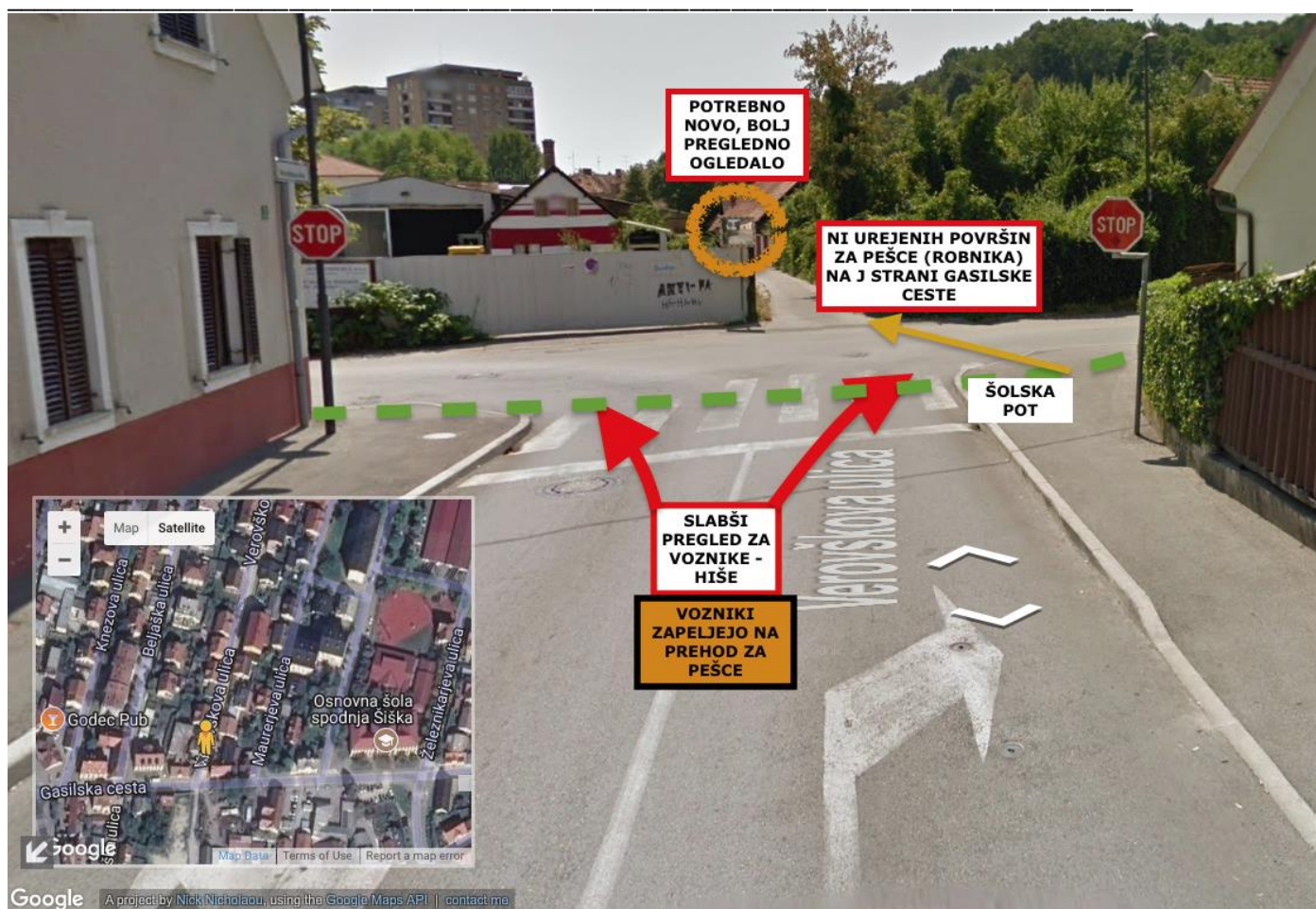
Fotografija 9: Černetova ulica-Aljaževa ulica

Fotografija 10a: Križišče Verovškova ulica-Drenikova ulica

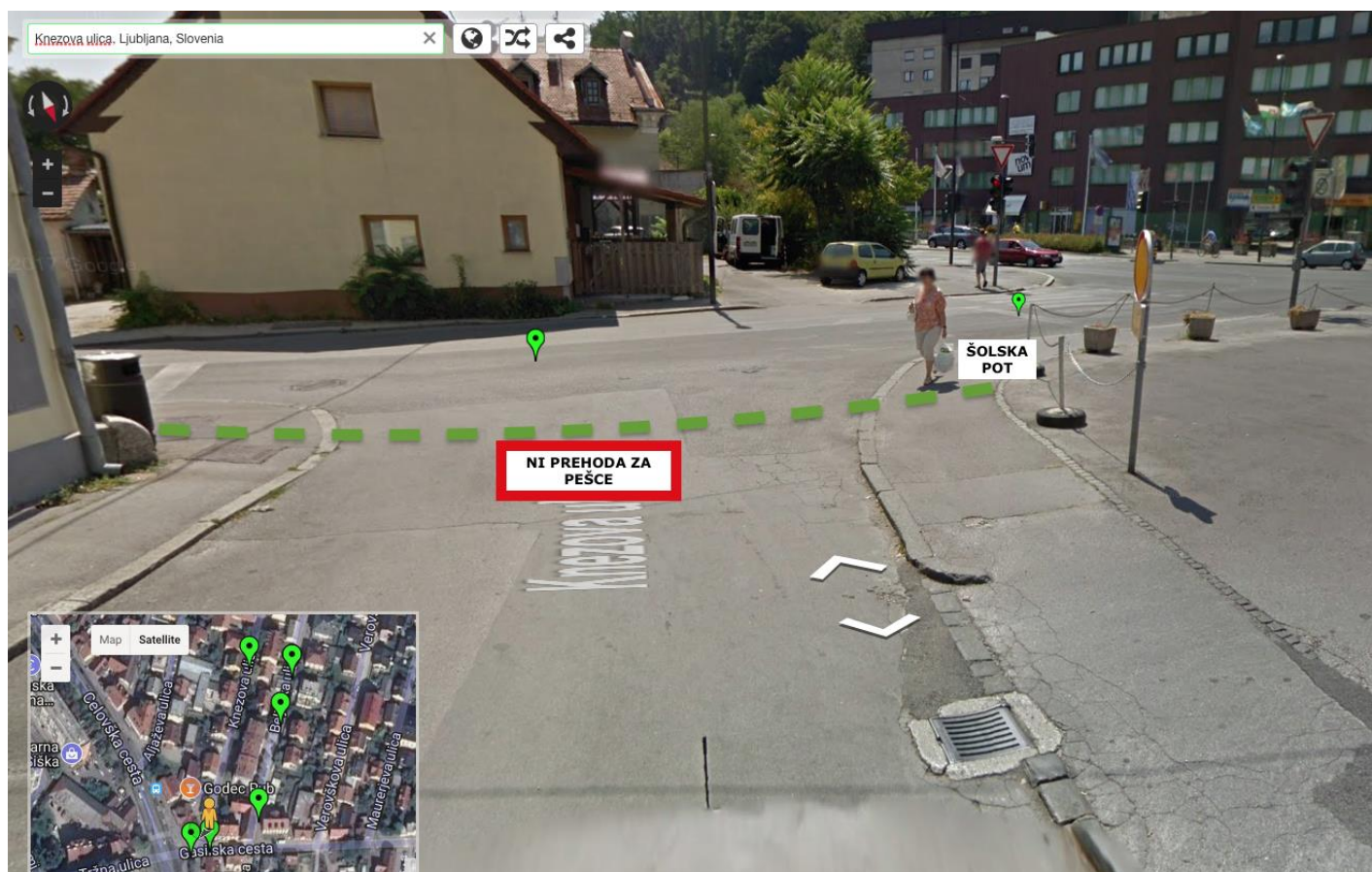
Fotografija 10b: Križišče Verovškova ulica- Drenikova ulica

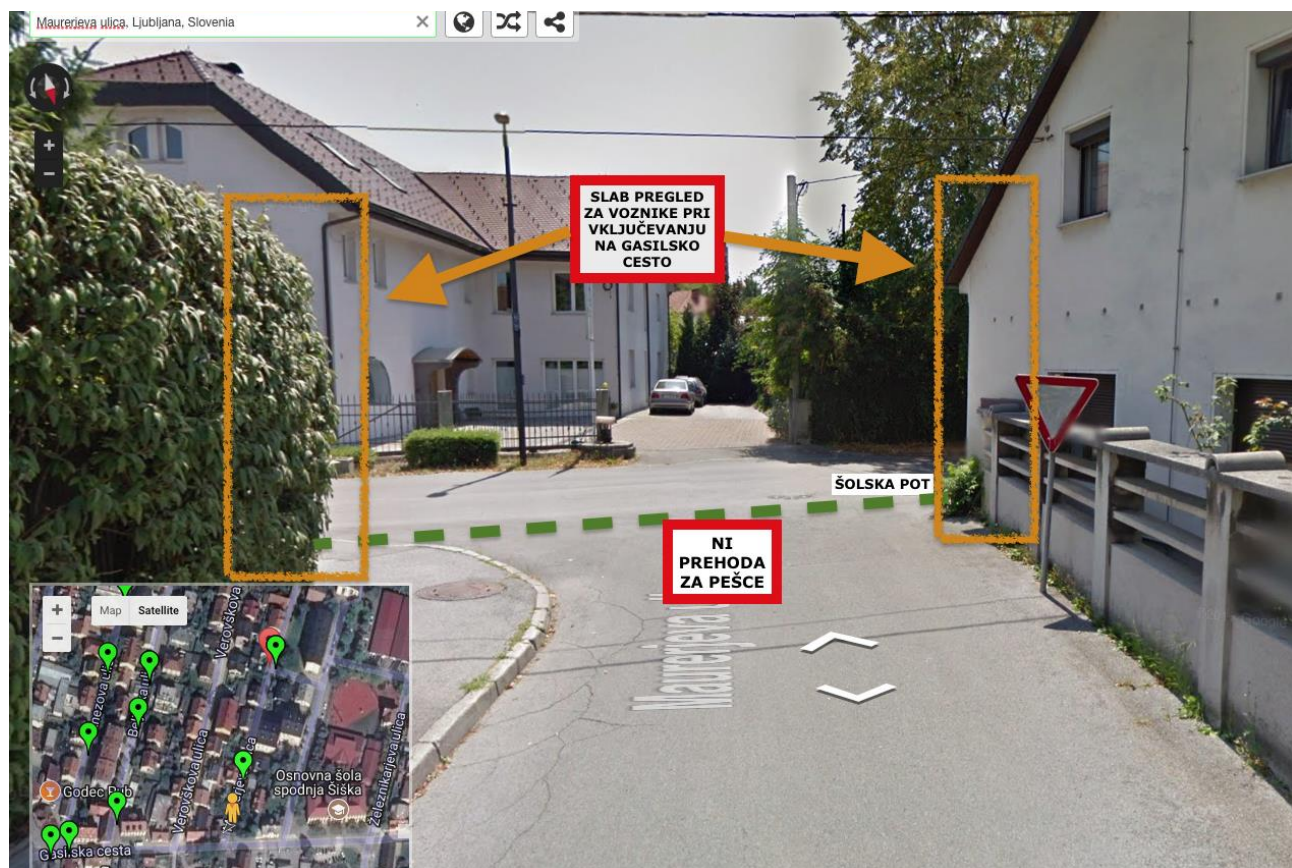
Fotografija 11: Križišče Verovškova ulica (enosmerni odsek)-Gasilska cesta

Fotografija 12: Križišče Beljaška ulica-Gasilska cesta

Fotografija 13: Križišče Knezova ulica-Gasilska cesta

Fotografija 14: Križišče Maurerjeva ulica-Gasilska cesta

Fotografija 15a: Gasilska cesta

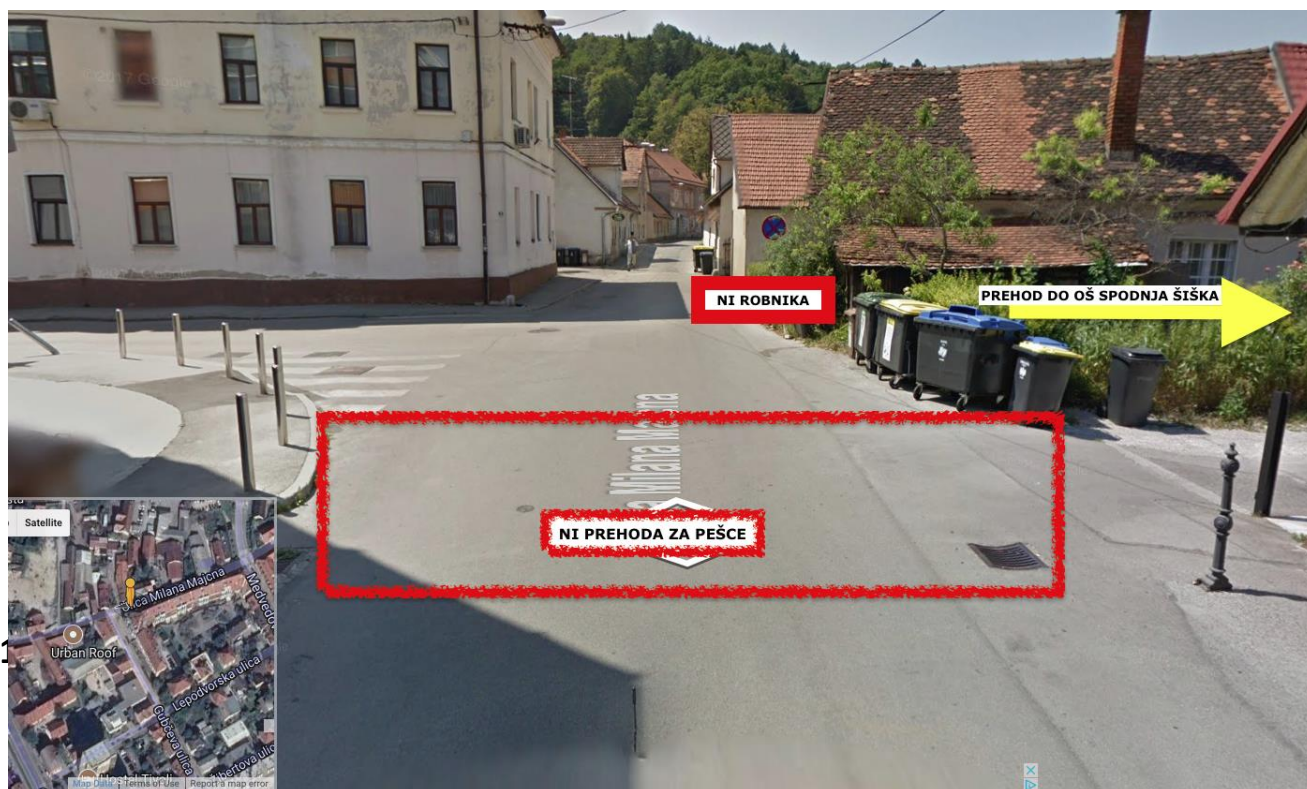
Fotografija 15b: Gasilska cesta

Fotografija 16: Gasilska cesta (smer Medvedove ulice)

Fotografija 17: Ulica Milana Majcna

Fotografija 18: Križišče Milana Majcna-Gubčeva ulica

Fotografija 19: Medvedova cesta

Fotografija 20: Križišče Medvedova cesta-Lepodvorska ulica

Fotografija 21: Medvedova cesta-Žibertova ulica

Fotografija 22: Medvedova cesta (med Malgajevo in Rusko ulico)

Fotografija 23: Celovška cesta

Fotografija 24a: Križišče Celovška cesta in Gasilska cesta

Fotografija 24b: Križišče Celovška cesta in Gasilska cesta

Fotografija 25: Maurerjeva ulica (prehod do Mazijeve ulice)

Fotografija 26: Mazijeva ulica

Fotografija 27: Mazijeva ulica (prehod do Železnikarjeve ulice)

11. LITERATURA

1. Strah, Robert. Smernice za šolske poti: smernice za izdelavo učinkovitih načrtov šolskih poti, kriteriji in pregled varnosti na šolskih poteh ter označevanje šolskih poti / [avtor Robert Strah, slikovno gradivo arhiv AVP]. - Ljubljana: Javna agencija RS za varnost prometa, 2016.
2. Zavod Republike Slovenije za šolstvo (2005). Gradivo s seminarja za pridobitev licence multiplikatorja prometne vzgoje. Uvajanje prometne vzgoje v devetletno osnovno šolo. Kolesarski izpiti v osnovni šoli. Novo mesto: ZRSS.
3. Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa. <https://www.avp-rs.si/>
4. Varnost učencev v cestnem prometu. (1998). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
5. Avto-moto zveza Slovenije in Ministrstvo za notranje zadeve – policija (2004). Zakon o varnosti cestnega prometa. Ljubljana: Schwarz d.o.o.
6. Načrt šolskih poti. (2018). Google Earth. Obdelava: Mitar Pavlović.